

Nieprawidłowe zarządzanie zużytym sprzętem RTV i AGD

12 czerwca 2017

Zarządzanie zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym nie jest prawidłowe. Podmioty zaangażowane w system gospodarowania zużytym sprzętem, w tym m.in. zajmujące się jego zbieraniem i przetwarzaniem, nie przestrzegają przepisów w zakresie swojej działalności. Brakuje standardów przetwarzania elektroodpadów, a system sprawozdawczy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym nie jest źródłem rzetelnych i wiarygodnych danych.

Częsta wymiana sprzętu elektrycznego i elektronicznego powoduje znaczny wzrost strumienia elektroodpadów, które ze względu na możliwą zawartość wielu niebezpiecznych substancji, stanowią ogromne zagrożenie dla środowiska naturalnego oraz dla zdrowia i życia ludzi. Świadomość tego, w dobie szybkiego postępu technicznego i technologicznego ma bardzo duże znaczenie.

Ważne jest, aby zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pozbywać się w prawidłowy sposób oddając go do podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania ZSEE (np. do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych), a nie pozostawiać go na dzikich wysypiskach śmieci lub w miejscach do tego nieprzeznaczonych (lasach czy śmietnikach osiedlowych). Istotne jest również właściwe przetworzenie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Niekorzystną dla środowiska praktyką jest nieprofesjonalny demontaż tego sprzętu, w prymitywnych warunkach poza zakładami przetwarzania (najczęściej w punktach skupu złomu) lub w zakładach przetwarzania o niskim standardzie technologicznym.

Większość objętych kontrolą podmiotów gospodarujących ZSEE nie przestrzegało przepisów o zużytym sprzęcie elektrycznym i

elektronicznym. Ponad połowa skontrolowanych przez WIOŚ na zlecenie NIK podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania lub przetwarzania zużytego sprzętu nie spełniała warunków w zakresie właściwego wyposażenia, magazynowania i przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Połowa skontrolowanych podmiotów zbierających ZSEE, niezgodnie z tą ustawą umieszczała zużyty sprzęt łącznie z innymi odpadami oraz zbierała niekompletny zużyty sprzęt lub części pochodzące ze zużytego sprzętu. Kontrole WIOŚ przeprowadzone u zbierających ZSEE nieujętych w rejestrze GIOŚ (w punktach skupu złomu) wykazały także m.in. przypadki nielegalnego demontażu zużytego sprzętu.

Większość podmiotów funkcjonujących w systemie zarządzania ZSEE nie wywiązywała się z obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów bądź wykonywała go niezgodnie ze stanem faktycznym. Poza tym znaczna ich część nie realizowała obowiązku sprawozdawczego polegającego na sporządzeniu i przedłożeniu Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska sprawozdań wynikających z przepisów o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym bądź wykonywała go nieterminowo lub nierzetelnie. Wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska w przypadku stwierdzenia tego typu nieprawidłowości często, uznając je za nieistotne, odstępowali od wymierzenia kary w drodze mandatu karnego, poprzestając na pouczeniu. Podmioty niewywiązujące się z obowiązku sprawozdawczego negatywnie wpływały na rzetelność i wiarygodność danych w systemie sprawozdawczym o ZSEE, które są podstawą do ustalenia poziomów zbierania, odzysku oraz przygotowania do ponownego użycia i recyklingu zużytego sprzętu.

Nadzór nad funkcjonowaniem systemu zarządzania ZSEE ze strony Inspekcji Ochrony Środowiska był niewystarczający. Główny Inspektor w 2010 r. wydał Wytyczne do przeprowadzania przez Inspekcję Ochrony Środowiska kontroli zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, jednak nie kontrolował wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska w

zakresie ich stosowania. Wytyczne te nie zostały zaktualizowane pomimo wejścia w życie od 1 stycznia 2016 r. nowej ustawy o ZSEE. Nie dostosowywano ich również do zmieniających się przepisów wykonawczych.

Wojewódzcy inspektorzy wywiązywali się z ustawowego obowiązku wykonywania corocznych kontroli w zakładach przetwarzających zużyty sprzęt, natomiast w innych podmiotach (głównie zbierających i prowadzących działalność w zakresie recyklingu), wykonujących działalność dotyczącą gospodarowania zużytym sprzętem, kontrole prowadzone były w ograniczonym zakresie. Prawdopodobieństwo objęcia kontrolą podmiotów funkcjonujących w systemie zarządzania ZSEE, za wyjątkiem zakładów przetwarzania, było niewielkie.

Kontrole podmiotów zbierających i przetwarzających ZSEE były prowadzone powierzchownie, ograniczały się w zasadzie do weryfikacji spełnienia wymogów formalnych i technicznych. Wojewódzkie inspektoraty, kontrolując zakłady przetwarzania, nie przestrzegały „Wytycznych do przeprowadzania przez Inspekcję Ochrony Środowiska kontroli zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego”. WIOŚ nie przeprowadzały kontroli krzyżowych między wybranymi zakładami przetwarzania, a podmiotami dostarczającymi zebrany zużyty sprzęt i dokonującymi recyklingu lub odzysku odpadów wytworzonych ze zużytego sprzętu. Prowadząc działania pokontrolne, wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska często nie korzystały z przewidzianych prawem środków zmierzających do ukarania osób odpowiedzialnych za stwierdzone naruszenia wymogów ochrony środowiska. Stosowały niejednolite podejście przy karaniu sprawców wykroczeń.

Zarówno Główny Inspektor, jak i wojewodowie nie kontrolowali wojewódzkich inspektorów w zakresie realizacji zadań dotyczących kontroli podmiotów gospodarujących zużytym sprzętem. Organy te, z powodu, ich zadaniem, niejednoznacznego podziału pomiędzy nimi kompetencji kontrolnych wobec wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska, nie uznają się

za właściwe do podejmowania takich kontroli.

Źródło: NIK.gov.pl